

Studio Thora

Tuija
Lehtinen

Helsingissä Kustannusosakeyhtiö Otava

© Tuija Lehtinen ja Kustannusosakeyhtiö Otava 2021

ISBN 978-951-1-40996-0

OTAVA
KIRJAPAINO
Keuruu 2021

1. LUKU

Sinä päivänä leivoset ilmassa leikkiä löi. Paviljonkiin katettu jälkiruokapöytä notkui herkuista, ja korea monikerroksinen hääkakku odotti ensimmäistä viiltoa. Tuore aviopari painoi yhdessä kakkulapion alimman kerroksen läpi samalla, kun otin heistä lähikuvia. Vieraat hurrasivat ja taputtivat morsiusparin lastatessa pikkulusikoille kakkua ja suunnatessa annoksen kohti toisen suuta. Tässä vaiheessa tilanne muuttui usein katastrofaaliseksi, mutta nyt kaikki sujui täydellisesti. Sulhasen käsi oli vaka, eikä kakunpala tipahtanut morsiamen rinnuksille.

– Niin kaunis kakku, ihan sääli leikata sitä. Vaan liekö silkkoa sisältä?

Näin tuumi viereeni ilmaantunut iäkäs nainen, joka muistutti yhden tv-sarjan *Jane Marple* -versiota kikkarine hiuksineen. Hän oli pukeutunut parempia aikoja nähneeseen jakkupukuun ja näytti vanhanaikaisen vaatimattomalta, mutta säntäsi ensimmäisten joukossa hakemaan kakkupalan. Ihan kuin hänellä olisi ollut kiire syödä nopeasti ennen kuin joku huomaisi hänet. Mielessäni vahvistui epäily, että hän oli kuokkavieras. En ollut nähnyt häntä kirkossa, ja täällä paviljongissa olin pannut hänet merkille vasta, kun yhteiskuvat oli otettu. Hän oli ollut jonottamassa seisovaan pöytään ja istunut sitten kahden pariskunnan seuraksi. Nainen oli poistunut salista, kun olin kierrellyt kuvaamassa vieraita ja lähestynyt hänen seuruettaan. Hän oli palannut myöhemmin kakun leikkaamista katsomaan, mutta pysytellyt selkäni takana. Nyt kärsivällisyys oli loppunut, ja sain hänestä kuvan, vaikka hän yritti maastoutua kakun taak-

se. Havaitsin kuitenkin osan leivonnaisista päätyvän hänen ison laukkunsa uumeniin, kun hän eteni vadilta toiselle. Selvästikään nainen ei ollut kuokkimassa ensimmäistä kertaa.

Asia ei tietenkään kuulunut minulle. Hääkuvauksissa tuli eteen kaikenlaista. Mitä enemmän paikalla oli väkeä pikku-serkuista kumminkaimoihin, sitä helpompi kutsumattoman oli uida sekaan, etenkin jos istumapaikkoja ei ollut määritelty pöytiin etukäteen. Nyt nainen suori tiehensä, ja minunkin oli aika pakata kuvauskalustoni ja poistua. Sulhasen isä näki lähtöaikeeni ja kiirehti luokseni varmistamaan, että lähettäisin kuva-valikoiman pikimmiten. Lupasin tehdä, kuten oli sovittu, ja siihen hänen oli tyytyminen. Hänen ilmeensä kertoi, että kännykkäkuvat olisivat kelvanneet hänelle mutta että jonkun toisen mielestä kaiken piti olla viimeisen päälle. Joku kutsui häntä, ja huokaisin helpotuksesta, kun pääsin vapaalle.

Ravintolan pysäköintipaikalla oli Chevrolet, metallinvihreä ja kiiltävä kultakuoriaista muistuttava amerikanrauta, jonka perään oli kiinnitetty juomatölkkejä. Olin ottanut morsiusparista kuvia sen kyydissä, ja letukka oli tehnyt minuun vaikutuksen. Olisi ollut mahtavaa ajella sillä halki maiden ja mantujen. Josain vaiheessa se olisi avannut vihreät peitinsiipensä, ja olisimme kohonneet korkeuksiin. Ihan samoin olin kuvitellut pikkutyttönä, kun olin samoillut isän kanssa niityillä ötököitä kuvaamassa. Olin ollut mielessäni pikkurillin pituinen ja kiittänyt seikkailuihin uskollisen kuoriaisen selässä.

Yleensä kuljin kuvausmatkat julkisilla liikennevälineillä tai maastopyörälläni, mutta tällä keikalla oli ollut kätevintä siirtyä autolla paikasta toiseen. Valkoisen Toyotan molemmissa kyljissä oli Studio Thoran logo. Sen riikinkukon mieleen tuova väriytyksensä kuvasi oivallisesti valokuvaamon monipuolisuutta. Ainakin omistajan mielestä, enkä ollut kyseenalaistanut hänen ma-

kuaan. Saara Selin oli diiva, jonka päätöksiä ei arvosteltu hänen kuultensa. Vaikea ämmä, loistava kuvaaja, karkäs polttamaan hihansa, mutta hän osasi myös olla sydämellinen ja välittävä. Olin tuntenut hänet koko ikäni, sukuahan ei voinut valita, mutta vaikka kärsivällisyys oli välillä ollut koetuksella, häneltä olin oppinut alalta eniten.

Pakkasin varustekassit autoon ja käynnistin äänettömän hybridauton. Saara seurasi aikaansa ja oli hankkinut ensimmäisen sähköauton firmalle heti, kun niitä oli tullut markkinoille. Kaupunkiliikenteessä näppärä Yaris oli jo järjestyksessä kolmas. Ajoin parinkymmenen minuutin matkan Helsingin Ruoholahteen, Kaapelitehtaalle, missä studio sijaitsi C-rapun kolmannessa kerroksessa. Saara oli onnistunut hankkimaan pysäköintiruudun valtavan tehdaskompleksin sisäpihalta. Kulttuurikeskuksessa oli monen alan yrittäjiä, ja alkuaikoina se oli ollut minulle ehtymätön aarreaitta. Vieläkin löysin yllätyksiä, mutta totta kai paikan ilma-piiri oli arkipäiväistynyt mielessäni, ja työt olivat saaneet etusijan.

Studiossa ei ollut ketään käsittelemässä kuvausmateriaalia. Olin ollut tänään ainoa, jolla oli ollut työtehtävä. Menin koneelle ja latsin muistikortin kuvat talteen. Kävisin ne läpi maanantaina ja valitsisin parhaista valikoiman asiakkaan nähtäväksi. Vilkaisin niitä kuitenkin varmistaakseni, etten tosiaankaan ollut saanut kikkaratukkaista leivosten kahmijaa kuviin muuten kuin hääkakun luona. Siinäkin hän oli onnistunut liikahtamaan niin, etteivät kasvot olleet terävät. Suljin koneen ja katsoin fläppitaululta, mitä kuvauksia oli sovittu tulevalle viikolle. Saara oli pannut kohdalleni *lapsi + koira* ja *naistenlehden ruoka-annoksia*. Lapsi ja koira tulisivat studioon, mutta ruoka kuvataisiin jonkin ravintolan tiloissa.

Studio käsitti liki kaksisataa neliötä. Ison kuvaustilan ja sivustan avokonttorin lisäksi siihen kuului keittiö sekä meikkaus-

huone. Rekvisiitan asiakkaat toivat mukanaan. Studio ei tarjonnut vaatteita, asusteita eikä peruukkeja. Saara ei halunnut nurkkiinsa moisia varusteita, saati tarpeistonhoitajaa, joka olisi pitänyt palkata huolehtimaan niistä. Usein asiakkaat kantivat studioon sekalaisia vaatteita ja tavaroita, jotka halusivat mukaan kuvaan jostain itselleen tärkeästä, usein nostalgisesta, syystä. Olin varma, että koira ja lapsi kuvattaisiin lelujen ja vilttien kera.

Kännykkä pirahti, ja näytössä luki nimi *Ella*. Hänen kanssaan olin pelannut padelia muutaman kerran. Hän oli paikannut nelihenkisen ryhmämme sairastunutta jäsentä, ja uumoilin, että kyse voisi olla vastapalveluksesta. Kuten olikin.

– Me ollaan täällä Lauttasaaren urheilukentän vieressä. Aika puolen tunnin kuluttua, ja yksi joukosta ilmoitti saaneensa mahataudin, niin että molemmista päistä lentää. Onko sinulla jotain vai ehtisitkö tänne? Tuli vähän äkkiä, tiedän kyllä.

Hänellä kävi tuuri, sillä kenttä oli vain kymmenisen minuutin pyöräilyn päässä studiolta. Lupasin lähteä heti matkaan. Pallon lyöminen puhdistaisi pään häätunnelmista, ja voisin mennä illemmalla viihteelle jonkun kaverin kanssa. Ennen lähtöä näppäilin viestin kaveripiiriin Whatsapp-ryhmälle, josta kolme vastasi heti olevansa valmiita messiin. Sovittuamme ajan ja paikan vaihdoin työvaatteet pyöräilyasuun, hain pyörän pienestä varastohuoneesta ja kannoin sen ulos. Oma maila ja pallot olivat tietenkin kotona, mutta vuokraisin välineet tällä kertaa kentän myymälästä.

Olin käynyt usein pelaamassa Lauttasaaren luonnon ympäröimillä ulkokentillä, pidin maisemasta ja merestä. Kentät olivat huipputasoa, sininen tekonurmi oli raikkaan värinen ja pallo erottui siitä hyvin. Ulkona pelaaminen tuotti aina hyvän mielen, sisähalleissa oli katto vastassa ja osassa melko tunnelimainen tun-

nelma. Suosin ulkokauden jälkeen halleja, joihin pääsin pyörällä säässä kuin säässä umpihankea lukuun ottamatta. Lapsena olin ollut hyvä sulkapallon pelaaja, mutta harrastus oli jäänyt peruskoulun loppuilla. Padeliin olin tutustunut kuvauskeikalla, kun haastateltavana ollut mies oli halunnut opettaa minulle ja toimittajalle, miten mailaa käytetään. Kai hän oli uskonut saavansa makeat naurut kustannuksellamme, mutta sisäinen sulkapalloeläimeni oli herännyt heti ja olin takonut palloa innokkaasti verkon yli. Seuraavana päivänä paikat olivat olleet kipeinä, mutta heti kun olin vetreytynyt, olin palannut kentälle ja osallistunut valmennuskurssille. Mihinkään kilpailumenestykseen en tähdännyt, pelasin omaksi ilokseni niin tuttujen kuin tuntemattomien kanssa.

Kentällä oli vielä peli meneillään, kun liityin Ellan ja hänen ystäviensä seuraan. Ossi ja Assi olivat sen oloisia, että kävivät herättyään juoksemassa maratonin, enkä hämmästynytäkään, kun Assi kertoi heidän harrastavan triathlonia. Hän oli pannut merkille maastopyöräni ja uteli, olinko myös lajin harrastaja.

– Juokseminen ei maistu minulle, vastasin, ja se tyrehtytti lisäkysymykset.

Miesnelikko poistui kentältä, ja virittäydyin pelaamaan hyvässä hengessä. Huomasin kuitenkin, että Ossi ja Assi vaihtoivat katseen, ja pian Ossi kysyikin, halusimmeko pelata heitä vastaan vai sekoittaisimmeko parit. Tulkitsin ehdotuksen niin, että he olettivat olevansa voittamattomia yhdessä, ja täyden nujertamisen sijaan saisimme ilon toimia heidän kaksinpelinsä avustajina. Kukkua kanssa.

– Älä jaksa, Ella tokaisikin.

Asetuimme verkon molemmin puolin, ja Ella aloitti. Ossi ja Assi panivat meidät koville ja voittivat ensimmäisen ottelun erin 2–1. Toisessa ottelussa veimme ensimmäisen erän ja he toisen. Kolmannessa päädyttiin pisteisiin 6–6, ja voitimme tie-

breakin Assin hutiloinnin takia. Hän pani häviön ympärillään pörränneen kimalaisen kontolle, oli muka huitaissut hyönteistä ja pallo oli yllättänyt hänet.

– Seli seli, Ella jupisi minulle. – Assi hermostuu aina, kun häviö hämmöttää.

Assi ryhdistäytyi, ja kolmas ottelu meni heille erin 3–0. Siinä vaiheessa varausaikamme oli loppuillaan. Ella kiitti minua tuurauksesta ja kiirehti vapauttamaan lapsenvahdin. Katsoin hetken Assin ja Ossin kaksinpeliä ja palautin sitten vuokravälineet. Uusi pelaajanelikko saapui paikalle, ja lähdin nopeasti pyörälle, ettei minun tarvitsisi ruotia pelejä Assin ja Ossin kanssa. Ossi oli sitä tyyppiä, joka selostaisi tarkasti, missä vaiheessa olin tehnyt jotain väärin ja miten virhe olisi korjattavissa. Sellaisia neuvoja en kaivannut.

Ajoin läpi keväisen kaupungin ja nautin leppeästä ilmasta. Huomenna voisin ajaa Korkeasaareen tai Kaisaniemen kasvitieteelliseen puutarhaan ja omistautua lempiaiheilleni, eläimille ja kasveille, jotka eivät koskaan hankaloittaneet kuvaamistani tahallaan. Isä, biologian lehtori, oli istuttanut minuun kiinnostuksen luontoa kohtaan ja opettanut liikkumaan siellä silmät ja korvat avoinna. Isoveljenikin oli ollut innokas kuvaaja pienestä pitäen. Hänen kanssaan olin läheinen, mutta kymmenen vuotta meitä nuorempi pikkusiskomme, Ada, oli ihan eri sukupolvea. Hänestä hyönteiset olivat yäk, ja luonto merkitsi lähinnä kukkia maljakossa. Kumpaakaan en ollut hetkeen nähnyt, eikä äitikään ollut soitellut ja taivastellut Adan päättämättömyyttä. Ylioppilaskirjoitusten jälkeen Ada oli pitänyt välivuoden ja kekeillut sekalaisia pätkätöitä. Kajaanin lapsuudenkodissamme häntä piti lähinnä poikaystävä, mutta olin varma, että heti kun suhde katkeaisi, Ada muuttaisi pääkaupunkiseudulle. Siitä voisi syntyä hankaluuksia, sillä Ada kuvittelisi ilman muuta, että

voisi majoittua luokseni. Ehei, jos päästäisin hänet edes yhdeksi yöksi kotiin, en pääsisi hänestä enää eroon. Hänellä oli taito levittäytyä kaikkialle ja tehdä paikat oman näköisekseen.

Asuntoni oli Kalasatamassa, melko uudessa pienkerrostalossa, josta oli lyhyt matka Korkeasaareen samoin kuin kauppakeskus Rediin. Huoneisto kuului lentoemäntänä työskentelevälle serkulleni, Tovelille. Isällä oli neljä sisarusta ja serkkujakin piisasi. Toven kanssa olin ollut läheinen penskasta asti, ja kun olin päätenyt Helsinkiin, olimme alkaneet pitää entistä tiiviimmin yhteyttä. Olin asunut aluksi kimppakämpässä Kallion Kolmannelle linjalla, jossa sekä alue että kämpäkaverit olivat olleet melko levottomia. Pari vuotta olin sinnitellyt siellä, mutta sitten meidät oli irtisanottu putkiremontin vuoksi. Silloin Tove oli ehdottanut, että muuttaisin hänen asuntoonsa. Tove oli opiskellut kauppatieteitä ennen lentoemännäksi ryhtymistään, ja hänellä oli bisnesälyä. Hän oli ostanut vuosien varrella useita sijoitusasuntoja, joista osan oli vuokrannut ja osan myynyt eteenpäin. Minulle tarjoamaansa asuntoa hän oli pitänyt tukikohtanaan lentojen välillä. Näppärässä kaksiossa oli ollut kaikki tarpeellinen, mutta järin kodinomaisena sitä ei voinut pitää. Kun Tove oli ottanut pestin Dubain lentoyhtiöstä, hän oli muuttanut Yhdistyneisiin arabiemiirikuntiin. Hän oli sanonut etsivänsä ylellisiä elämyksiä, ja oletettavasti kuvioissa oli ollut varakas mies. Siivellä eläjä Tove ei ollut, vaan bisnes oli aina hänen mieheksään. Ehkä hän havitteli haltuunsa Palmusaaren luksustaloja tai unelmoi rakennuttavansa sinne hotellin. Naiselle se olisi haaste tuossa maassa, mutta haasteita Tove rakasti. Meillä oli ollut puhetta, että kävisin lomailemassa hänen luonaan, mutta vielä en ollut saanut aikaiseksi järjestellä matkaa. En vaivannut mieltäni Toven paluulla ja mahdollisella uuden asunnon etsimisellä. Hänellä olisi varmasti tarjota minulle vaihtoehto.

Kotiin päästyäni kävin suihkussa ja katsoin sitten kännykäs-tä, mihin baariin tapaaminen oli sovittu ja saisinko siellä syö-tävää vai en, sillä häissä en tietenkään ollut napsinut hiukapa-loja seisovasta pöydästä. Olin taustahenkilö, ja niin häissä kuin hautajaisissa aina siististi ja huomiota herättämättömästi pu-keutunut. Muissa tehtävissä olin enemmän oma itseni, yleensä farkuissa ja rennossa paidassa. Niihin sonnustauduin, kun valmistauduin lähtemään liikkeelle. Pari voileipää varmuuden vuoksi, vähän meikkiä ja tukka poninhännälle. Syödessäni kat-selin seinille ripustamiani valokuvasuurenoksia, jotka toivat eloa Toven sisustuksen valkoisiin sävyihin ja joista suurimman osan olin ottanut itse luontoretkillä. Ketunpoikaisista olin eri-tyisen ylpeä. Seassa oli myös jokunen isän sekä veljeni ottama kuva. Muuten en ollut hankkinut asuntoon kuin värikkäitä si-sustustyynyjä omien vähäisten tavaroideni lisäksi. Tavaroiden haaliminen ei ollut minulle tärkeää, pääasia että viihdyin. Mai-semat merelle ja Korkeasaareen toivat minulle hyvän mielen, enkä enempää kaivannutkaan ainakaan toistaiseksi.

Tapaamispaikka oli Esplanadin varrella olevan ravintolan ter-rassi. Paikalla oli viisi ystävääni, joista Kajaanista kotoisin ole-van Karitan kanssa olin ollut samalla luokalla peruskoulun ajan. Neljä muuta olivat tulleet kuvioihin molempien työpaik-kojen kautta. Kokoonnuimme silloin tällöin isolla porukalla baarikerrokselle, kylpylökäynnille tai patikoimaan luonnossa. Osalla oli puoliso ja lapsiakin, ja silloin tällöin joku piti taukoa tapaamisista perhesyiden vuoksi. Karita oli alkuvuonna eron-nut saatuaan selville, että miehellä oli sutinaa projektisihteerin-sä kanssa. Hänellä oli haku päällä, sillä hän oli tottunut elä-mään parisuhteessa lukioikäisestä lähtien. Minun ideologiani oli, että kumppaneita tuli ja meni. Etenkin meni, jos mieheltä ei löytynyt halua samoilla kanssani maastossa säässä kuin sääs-

sä. Varteenotettavia ehdokkaita oli ollut harvakseltaan. Siistit lämpimät studiot kiinnostivat monia kollegoita enemmän kuin suossa litskuvat saappaat. No, suurilta sydänsuruilta olin säästynyt ja pikkukirpaisuista toennut nopeasti.

Tilasimme syötävää ja juotavaa, ja juomat saatuamme nostimme maljan tulevalle kesälle. Sitten Karita katsoi minua silmät sirrissä ja kertoi tavanneensa pari päivää sitten veljensä, joka oli sanonut nähneensä Kilin. Hämmästyin, sillä Kili oli käsitykseni mukaan jonkin kuvausryhmän mukana Ruotsissa ja palaisi kaupunkiin vasta juhannuksen tienoilla.

– Ne olivat käyneet kaljalla, ja Kili oli kertonut, että palaisi saman tien Ruotsiin. Se oli hakenut jotain tarpeista.

Kilillä oli aina monta rautaa tulessa. Hän oli valinnut elävän kuvan ja oli varma, että pääsisi kuvaajaksi haastaviin elokuvatuotantoihin. Toistaiseksi hän oli toiminut enemmän dokumenttien ja mainosten parissa.

– Mistä nimi Kili tulee? Siri kysyi.

Siri oli piirimme tuoreimpia jäseniä eikä ollut perillä kaikkien taustoista. Selitin, että Kilin virallinen nimi oli Kino. Hän oli jo päiväkodissa esitellyt itsensä Kilinä, ja nimi oli jäänyt käyttöön. Kili Kiljander rimmasi minunkin mielestäni paremmin kuin Kino Kiljander.

– Kino niin kuin leffateatteri, Siri nyökytteli. – Ja sinä olet Dia. Diakuvien mukaanko? Onko se oikea nimesi?

– On.

– Dia Dora Kiljander, Karita täydensi. – Kuvaaminen on Kiljanderin suvussa verissä.

– Isällä oli lyhyt valotusaika, kun hän keksi meille nimet. Pikkusiskon kanssa hän mietti pitempään, naurahdin. – Ada on virallisesti Amanda, ja selfiet ovat hänestä ainoita oikeita kuvia.

– Miten Ada? Karita kysäisi.

– Älä kysy, pyysin.

Karita virnisti ja alkoi puhua kenkäliikkeen loppualesta. Puhe sinkoili kengistä lomasuunnitelmiin, eikä minulla ollut juuri kerrottavaa aikeistani. Olin sopinut Saaran kanssa, että pitäisin kahden viikon vapaan heinäkuun alkupuolella ja toisen jakson syksyllä ruska-aikaan. Dubai ei nytkään ollut mielessäni. Karita olisi kyllä mielellään lähtenyt seuraksi kaukomatkalle, mutta minusta ylellisissä kauppakeskuksissa shoppailu hänen kanssaan ei olisi lomaa. Aavikoille olisin mielinyt, mutta kamelit jäisivät nyt väliin.

Syötyämme lähdimme liikkeelle, ja lopulta vain Karita ja minä olimme joukosta jäljellä. Menimme irkkupubiin ja osallistuimme tikkakisaan. Karita alkoi flirttailla pitkän silmälasipäisen miehen kanssa, hänen heikkoutensa olivat akateemisen oloiset urokset, viis siitä mitä ammattia nämä oikeasti edustivat. Katselin pubin asiakkaita, mutta kukaan ei herättänyt minussa halua tehdä lähempää tuttavuutta saati ottaa kuvia. Baarin ääressä oli äänekäs miesseurue tuoppeineen, ja yksi heistä kiinnitti kyllä huomioni. Hän nauroi leveästi, ja hänessä oli jotain tuttua, mutta en muistanut mistä yhteydestä. Kenties hän oli ollut mukana jossain juhlakuvassa, yksi vieraista. Ei kuitenkaan farkuissa ja nahkatakissa, vaan tummassa puvussa. Ehkä, ehkä ei. Haukottelin. Oli aika lähteä kotiin.

Menin maanantaina töihin jo yhdeksäksi ehtiäkseni käsitellä lauantain hääkuvat ja valita ne, jotka lähettäisin hääparin katsottaviksi. Studiossa oli paikalla Lasse, joka istui kuulokkeet korvilla pöydän ääressä Saaran työpisteen vieressä. Lasse oli Saaran oikea käsi, hoiti juoksevat asiat aikatauluista asiakkaiden rauhoitteluun, varasi kuvaajia erikoistehtäviin ja tynnytteli kuvausta jännittäviä lapsia. Hän oli minua muutaman vuoden vanhempi ja ollut Saaran palveluksessa kymmenen vuotta.

Hän tunsi kaikki ja tiesi aina, mistä narusta vetää, jotta Saara olisi tyytyväinen. Lassella oli lempeät vaaleansiniset silmät, ja hänen tummat, keskijakaukselle kammatut hiuksensa laskeutuivat lainehtivina korvien alapuolelle. Hän pukeutui keikarimaisesti: koristeelliset liivit puvuntakin alla ja kaulassa joko rusetti tai taiten aseteltu huivi. Saaran mukaan hän uskoi olevansa uudesti syntynyt Oscar Wilde.

– Esteetikko ja homo kyllä, mutta ei kirjallinen nero, Saara oli luonnehtinut häntä. – Ajaa asiansa meidän hommissa. Ei häiritse mallien poseerauksia kiimaisella katseella.

Lasse kohteli asiakkaita arvostavasti ja tasapuolisesti, oli siten kyse huippumallista tai mökin mummosta. Joskus minusta tuntui, että Lasse oli liian hyvä ollakseen totta. Miessuhteistaan hän ei puhunut, mutta joku oli joskus nähnyt hänet oopperassa tyylikkään herrasmiehen kanssa. Saara oli varmasti perillä hänen yksityiselämästään, mutta hänen tapoihinsa ei kuulunut levitellä tietoja. Hän oletti, että työntekijätkin pitäisivät suunsa siitä, mitä studiolla tapahtui. Jos joku julkisuuden henkilö mokaasi tai sai raivarin, siitä ei revitelty somessa. Sellainen käytös tiesi potkuja ja maineen menoa.

Lasse lopetti puhelun ja toivotti minulle hyvää alkanutta viikkoa. Uusi puhelu keskeytti small talkimme, joten menin keittiön kahviautomaatille ja ohjelmoin sen valmistamaan cappuccinon. Istuin kupin kanssa yhdelle toimiston koneista ja otin esiin lauontain kuvat. Päivä oli ollut aurinkoinen ja tunnelma sen mukainen. Katsoin morsiamen onnea ja auvoa ja yritin nähdä itseni hänen tilallaan. En nähnyt. Valkoinen hääpuku ei ollut minua varten. Vierastin pitsejä, tullejä, kimalteita, ja minua kauhistutti ajatus, että minun pitäisi yrittää kävellä merenneito- tai prinsessamallisessa puvussa. Vielä vaikeampi oli kuvitella rinnalleni charmantti sulhanen asiaankuuluvassa asussa.

Mieluummin rämpisin juoksuhiiekassa kuin kohti alttaria.

– Mainiota maanantaita!

Saaran parfyymien tuoksu ehätti sieraimiini ennen kuin kuulin tervehdyksen. Saara suosi raskaita ja uhkeita tuoksuja, joista keustosuosikki oli Guerlainin *Shalimar*. Siinä pilvessä hän purjehditi studion poikki minua kohti. Hän pukeutui aina värikkäästi läikehtiväpintaisiin pukuihin. Talvisaikaan samettia, keväisin ja kesäisin kepeitä silkkivaatteita. Hänellä oli luotto-ompelija, joka hankki hänelle upeita kankaita kaukomailta. Nyt hänen yllään oli lasitetun terrakotan värinen kotelomekko. Hän nimesi värit omien mielikuviansa mukaan, ja useimmiten olin samaa mieltä hänen kanssaan. Saara oli isän serkku ja tätä muutaman vuoden vanhempi. Isä oli sisarussarjansa kuopus ja Saara puolestaan vanhempiensa ainokainen. Hän oli syntynyt Helsingissä, joten yhteydenpito isän sukuhaaran kanssa oli ollut melko vähäistä. Saara oli kyllä perillä kaikesta, mitä Kainuussa tapahtui. Hänen äitinsä, Seija, oli vierailut siellä säännöllisesti vuosien varrella ja palannut juurilleen eläkkeelle jäätyään. Seija oli tiiviissä kanssakäymisessä isän vanhempien ja muun suvun kanssa. Minäkin olin ehtinyt tutustua häneen kunnolla ennen kuin lähdin omille teilleni. Seija raportoi edelleenkin Saaralle harva se päivä, mitä Kiljanderin dynastiassa oli meneillään. Jos Saara ei vastannut kännykkänsä eikä minäkään reagoinut puheluun, Seija soitti neuvokkaana naisena Lasselle ja valjasti tämän välittämään tiedot tyttarelleen. Saara oli käskenyt Lassen valitella kiireitä ja lyödä luuri korvaan, mutta eihän Lasse voinut olla epäkohtelias. Hän kuunteli myötätuntoinen ilme kasvoillaan ja huudahteli väliin *ei kai, ihanko totta ja jopas jotakin*. Hän kuulosti aidolta, mutta itse uskoin, että hän otti puhelut jonkinlaisina masokistisina synninpäästöinä jostain mitä oli tehnyt väärin. Hän ei voinut olla niin täydellinen kuin esitti olevansa.

– Turvaväli! huudahdin Saarelle. – Minulla on tänään koiran kuvaus. En halua lemuta sinulta ja saada sitä pärskimään.

– Häivy siitä, Saara komensi. – Minulla on asioita Lassen kanssa.

– Mitä, jos me mentäisiin keittiöön neuvottelemaan, Lasse ehdotti sovinnollisesti.

– Aamuskumpalle, Saara ilahtui.

Keittiön jääkaapissa oli aina useita pulloja hyvälaatuista samppanjaa. Vapaassa käytössä ne eivät olleet, vaan vain todella tärkeille ja silmäätekeville asiakkaille Saara tarjosi lasillisen. Hän ei myöskään lipittänyt juomaa itse pitkin päivää, se olisi ollut rahvaanomaista. Ehei, lasi kädessä -hetket olivat täyttää glamouria jopa keittiön pöydän ääressä. Saara oli diiva joka tilanteessa.

Aloin järjestellä kuvauspaikkaa koira ja lasta varten. Studiossa oli kiinteä valkoinen kaaritausta, ja isot ikkunat antoivat luonnonvaloa. Hain kaksi pientä tuolia toimipisteiden puolelta, jotta lapsi voisi halutessaan istua koira sylissänsä. Valikoin valaisulaitteet ja toivoin, ettei kumpikaan kuvattavista olisi hankalalla tuulella. Koirista ei koskaan tiennyt, kuten ei lapsistakaan. Minipossu oli silti ollut arvaamattomin tähänastisista lemmikeistä. Se oli sinkoillut kuin ohjus studion tiloissa.

Summeri pirisi, ja menin ovelle vastaanottamaan asiakkaat. Koira hyppäsi heti minua vasten ja löi tassut olkapälleni. Poika ulottui minua napaan, ja isä piti häntä tiukasti kädestä kiinni. Perheen äiti yritti kommentaa koira ja vetää sitä eroon minusta, mutta koira tuntui haistaneen minussa jotain vastustamatonta ja yritti tarmokkaasti nuolla kasvojani. Otin kaksin käsin kiinni pannasta ja pakotin koiran alas neljälle jalalle. Remmi irtosi naisen kädestä, ja koira syöksähti tutkimaan tiloja. Perhe asteli peremmälle sen jäljessä, ja poika alkoi kiljua naama punaisena,

ettei halunnut kuvaan. Hänet oli puettu valkoiseen merimiespukuun, ja hän näyttäisi somalta, jos saisimme hänet asettumaan. Vanhemmat istuivat pikkutuoleille voipuneina ja odottivat minun tekevän ihmeitä.

– Minä olen Dia, sanoin pojalle. – Mikä sinun nimesi on?

– Hän on Pekko, nainen ehätti esittelemään. – Koiran nimi on Merlin. Se on irlanninsusikoira. Kiltti, vaikka vähän höhlä.

Keittiön suunnasta kantautui Saaran ääni. Nainen ja mies katsahtivat toisiaan, mutta ennen kuin he ehdivät sopia, kumpi hakisi koiran, Lasse talutti sen luoksemme. Koira näytti hämilliseltä, ja tuoksu sen ympärillä kertoi Saaran karkottaneen tunkeilijan parfyymillaan.

– Hyi, miltä Merlin haisee, Pekko irvisti. – En halua sitä.

– Muista, mitä me sovittiin, hänen isänsä suhahti.

– Mä haluan kaksi, poika vänkäsi.

Minulle ei selvinnyt, millaisesta lahjuksesta oli kyse, mutta poika sai tahtonsa läpi. Heillä ei ollut mukanaan minkäänlaista rekvisiittaa, sillä kassi oli unohtunut kiireessä eteiseen. Johdatin pojan ja koiran taustakankaan eteen ja asettelin valaisimet valmiiksi. Koira kävi maate, ja poika nosti toisen jalkansa sen päälle kuin se olisi ollut kaadettu saalis. Sitten hän kävi mahalleen koiran selkää pitkin, ja minä laskeuduin polvilleni ottaakseni lähikuvia heidän kasvoistaan. Kuvakulma oli hyvä. Koira älysi raottaa silmiään ja katsoa linssiin uteliaasti. Sitten poika kassahti seisaalle ja koira kohosi istumaan. Kehotin Pekkkoa halamaan koira, ja ihme kyllä hän totteli. Iso koira ja pieni poika muodostivat hauskan kokonaisuuden, ja sain monia hauskoja kuvia ennen kuin poika kyllästyi. Hän nakkasi merimieslakkinsa lattialle ja ilmoitti, että se oli siinä.

– Mun on nälkä.

– Se on sitten siinä, pojan isä vahvisti.

Isä ja poika poistuivat, ja sovin äidin kanssa, milloin he saisivat kuvat nähtäväkseen. Sinä aikana koira ehti pureksia pojan lakin riekaleiksi.

– Koirasta ei ole kuin vaivaa, nainen puuskahti. – Miehen olisi pitänyt sanoa ei, kun hänen setänsä pyysi meitä ottamaan sen hetkeksi hoitoon. Siitä pyynnöstä on jo kaksi vuotta. Minä olisin valmis panemaan koiran kiertoon mutta mies ei.

– Pekko on varmaan kiintynyt siihen.

– Tykkää yhtenä päivänä, toisena ei. Ei mies hänen tuntee taan ajattele, vaan sedän. Sille me nämä kuvatkin lähetetään, jotta ukko näkee koiran voivan hyvin ja muistaa veljenpoikaa tai Pekkkoa testamentissaan.

– Jopas jotakin, lainasin Lassen valittuja sanontoja.

– Viimeksi siltä tuli kortti Kuubasta. Siellä se hassaa rahojaan ja nauraa sikari suussa makeasti partaansa, kun saa Merlinin kuvia.

– Ei kai, änähdin.

Nainen nyökkäsi synkeänä ja nykäisi koiran äkäisesti mukaansa. Oven sulkeuduttua Saara ja Lasse kurkistivat keittiöstä, ja sanoin reitin olevan selvä. Saara halusi nähdä ottamani kuvat ja arvioi pojan ja koiran yhteisen kasvokuvan puhuttelevan saajaa eniten. En selittänyt hänelle kuulemiani taustoja, vaan palasin lauantein hääkuviin. Niitäkin Saara vilkaisi ja tapansa mukaan arvioi avioliiton kestoa.

– Kolme vuotta korkeintaan. Morsian on jo paksuna tai pamahtaa heti paksuksi, ja äijä alkaa käydä vieraisa. Sen katseessa on kyllästyneisyyttä.

Montako kertaa Saara oli osunut veikkauksissaan oikeaan, sitä emme tienneet. Erojuhlia en ollut kuvannut, eikä yksikään morsian tai sulhanen ollut astellut toistamiseen papin eteen uuden kanssa minun tähtäimessäni. Saara oli ollut kerran nai-

misissa. Liitto oli solmittu maistraatissa, ja jo alle vuoden kulluttua pari oli eronnut. Saaran mukaan asiaan ei liittynyt mitään salamyhkäistä. Mies oli ollut väärä, eikä hän ollut selitellyt tarkemmin, mikä liitossa oli mättänyt. Kukaan ei ollut nähnyt yhtäkään kuvaa miehestä, Seija ei ollut tavannut vävyään, joten totta kai tämä oli kutkuttanut suvun uteliaisuutta.

Ukki, Seijan veli, oli aikansa pohdintoja kuunneltuaan jyrähtänyt tosiasiana, että Saara oli nainut Selinin tämän sukunimen vuoksi. Saara oli aina pitänyt Kiljanderia maalaistohtorilta kalskahtavana sukunimenä eikä ymmärtänyt hitustakaan perinteiden merkityksestä. Mummin puolelta oli löytynyt Hätisiä, Härkösiä ja Moilasia, eikä mikään niistä ollut tietenkään tullut kyseeseen nimivaihtoehtona. Yhdistelmä Saara Selin henki glamouria ja olisi sopinut hyvin studion jatkeeksi. Glamour sopi Saaralle, mutta miehensä nimeä hän ei ollut halunnut liikemerkikseen. Niinpä hän oli päätynyt Thora Hallageriin, joka oli varhaisin tanskalainen naiskuvaaja 1800-luvulla. Thora oli kuvannut aikansa taiteilijoita ja ollut Hans Christian Andersenin vuokralainen. Hän oli ottanut kirjailijasta muotokuvan, johon Andersen oli ollut hyvin tyytyväinen ja jota muutkin olivat ylistäneet. Kuva oli kiehtova, mutta sen ottajan etunimi tuskin sanoi asiakkaille mitään. Nimenvaihdos oli tapahtunut siinä vaiheessa, kun Seija oli luovuttanut Ateljee Kiljanderin Saaran käsiin ja vetäytynyt sivuun.

Alun alkaen liikkeen nimi oli ollut Valokuvaamo Kiljander. Ukin ja Seijan vanhemmat olivat perustaneet sen Kajaaniin, ja ukki ja Seija olivat olleet mukana kaikissa sen toiminnoissa pienestä pitäen. Seija oli hankkinut lisäkoulutusta alan opistoissa ja jakanut sitten tietonsa veljelleen. Heistä oli ollut itsestään selvää, että he jatkaisivat vanhempiensa työtä. Ajat olivat kuitenkin muuttuneet ja asiakasmäärät vähentyneet. Ukki oli laskes-

kellut, ettei kuvaamo elättäisi heitä molempia, ja koska hänellä oli jo ollut liuta lapsia, hän oli päättänyt hakeutua paremmin palkatulle alalle. Hän oli myynyt osuutensa Seijalle ja ostanut leipomom sillä periaatteella, että koska hän osasi käsitellä kemikaaleja ja kehitellä kuvia, niin kyllä hän taikinoidenkin kemiat ymmärtäisi. Yritysten ja erehdysten jälkeen, mummi taustapiiruna, leipomo oli alkanut kannattaa. Tällä hetkellä sitä johdatti isän vanhin veli vaimoineen. Kaupungin pääkadulla oli myös leipomom kahvila, jossa monet meistä nuorimmista olivat olleet jossain vaiheessa kesätoissa. Tuolloin, leipomom alkuaikoina, Seija oli vielä uskonut, että valokuvaamo alkaisi kukoistaa. Ehkä se olisi alkanutkin, mutta kaupunki oli päättänyt purkaa kolmen vanhan talon korttelin, jonka yhdessä talossa valokuvaamo sijaitsi. Seijalla ei ollut varaa vuokrata keskustasta parempia tiloja, ja millekään laitakadulle hän ei halunnut lähteä.

Ukki oli ehdottanut Seijalle, että tämä myisi irtaimiston ja ostaisi osuuden leipomosta. Siihen Seija ei ollut suostunut. Oli käynyt ilmi, että hänellä oli ollut salainen suhde erään eläkeläiskapiaisien kanssa. Seija oli ottanut miehestä 60-vuotiskuvan, ja he olivat alkaneet tapailla. Mies oli kuollut pian sen jälkeen, kun Seija oli saanut purkupäätöksen. Seija oli ollut takaiskuista lohduton, mutta miehen jälkisäädös oli muuttanut tilanteen. Mies oli testamentannut Seijalle Helsingin arvostetulta alueelta ison huoneiston. Seijasta se oli ollut selvä merkki siitä, että oli aika vaihtaa maisemaa. Yksi syy lähtöön oli ollut myös raskaus. Seija ei ollut halunnut kaupunkilaisten silmätikuksi yksinäisenä äitinä. Niinpä hän oli lähtenyt, myynyt huoneiston ja ostanut pienemmän itseään ja Saaraa varten. Rahaa oli riittänyt myös uuden kuvaamom perustamiseen. Ateljee Kiljander oli sijainnut lähellä Esplanadin puistoa Korkeavuorenkadulla vanhan talom kivijalassa, ja Seija oli ymmärtänyt panostaa markkinointiin ja

hankkinut palvelukseensa nuoria idearikkaita kuvaajia. Asiat olivat olleet hyvällä mallilla, kun Saara oli ottanut ohjat käsiinsä.

Menestystarina oli jatkunut, mutta mitä firmalle tapahtuisi Saaran jälkeen. Sillä en vaivannut päätäni, mutta Seijaa asia huoletti. Ne sukuperinteet, hänestä niitä ei voinut nakata tuhkana tuuleen. Ei ollut minun murheeni, ei todellakaan.

Käsittelin koirakuvat valmiiksi Saaran lähdettyä lounaalle. Ovi kävi, ja Lasse tervehti tulijaa iloisesti. Erotin äänestä heti, että kyse oli mieluisasta miehestä. Käännyin ja näin Saaran uusimman löydön, jonka hän oli palkannut tekemään kuva-sarjan luksusmökeistä sisustuslehteä varten. En tuntenut miestä lähemmin, hänen ottamiaan kuvia olin satunnaisesti nähnyt enkä ollut varma, tahdoinko tutustua häneen sen kummemmin. Hänen kirjava pukeutumisensa ja lyhyinä törröttävät sini-mustat hiuksensa yhdistettyinä käsien liikehdintään toivat mieleen tropiikin lintujen kosiomenot. Hupaisinta hänessä oli nimi. Diassa ja Kinossa oli sisäpiirin huumoria, mutta hän hakkasi meidät menen tullen. Hän, Jalo Kivi.

2. LUKU

Jalo Kivi käytti itsestään taiteilijanimeä jewel, pienellä kirjoitettuna ja suomalaisittain lausuttuna. Hän oli aloittanut jonkin pienen paikallislehden kuvaajana ja edennyt sitten isompiin lehtitaloihin. Sittemmin hän oli ryhtynyt freelanceriksi ja tehnyt sekalaisia töitä. Parhaiten muistin kuvat Keski-Amerikan reportaaseista, joissa toimittaja oli perehtynyt huumekauppaan. jewel oli tuonut kuvissaan esiin pelon ja raadollisuuden, mutta vastapainona kuvannut myös katujuhlia ja lasten leikkejä. Väliinputoajista hän oli myöhemminkin tehnyt sarjoja, mutta ei vielä Keski-Amerikan ylittänyttä. Toinen aihealue, joka kiinnosti häntä, oli populaarimusiikki. Hän kiersi festareita, keikkoja ja konsertteja, usein tilauksesta mutta myös omaksi huvikseen. Hän oli kertonut Lasselle aikovansa panna artistikuvia esille Valokuvataiteen museoon tai johonkin galleriaan, kun korkealaatuisia olisi koossa tarpeeksi. Luksusmökkit tuskin kiinnostivat häntä, mutta freelancerille keikka kuin keikka merkitsi rahantuloa.

– Yksi mökeistä on kiinnostava, jewel sanoi samassa. – Sen omistaa Sappi Ahlfors.

– Levymoguli, Lasse tarkensi minulle.

– Mitä sinä odotat mökiltä? Kultalevyjä seinillä? kysäisin.

– Tuskinpa, jewel arveli. – Ne kuuluvat firman edustustiloihin tai omaan äijäkammioon.

Lassen ilme kertoi, että äijäkammio toi hänen mieleensä ummehtuneen ja pahanhajuisten luolan. Jewel ei jatkanut aiheesta, sillä Saara huikkasi keittiön ovelta ja kehotti hänet kahville. Lasse vastasi puheluuun, ja sen loputtua kysyin, tiesikö hän, oliko Jewel parisuhteessa jonkun kanssa. Itse oletin hänet sinkuksi, mutta yksi lukuisista sormuksista saattoi olla vihkisormus.

– Hänet on joskus yhdistetty pariin laulajaan, mutta en tiedä, oliko jutuissa muuta kuin yhdessä näyttäytymistä gaaloissa. Kiinnostaako hän sinua?

– Älä hupsi, tokaisin.

– Mieltymys kirjaviinihiuksiin on teillä ainakin yhteistä, Lasse tuumasi.

Minun tumma tukkani oli raidoitettu vaalealla pinkinvioletilla värillä, joka leveni tasaiseksi latvoissa. Olin usein värjännyt hiuksiani itse markettien tuotteilla, mutta tämän värin olin antanut ammattilaisen laittaa. Olin siihen tyytyväinen ja viis veisasin, mitä muut ajattelivat ulkonäöstäni.

Jewel lähti jonkin ajan kuluttua, ja samalla ovenavauksella studioon tuli lenkkeilyasuinen Riina-Mari. Hän nyökkäsi Lasselle ja minulle, kiirehti meikkaushuoneeseen, josta ilmestyisi noin vartin kuluttua kaikin puolin viimeisen päälle huoliteltuina. Riina-Mari oli aloittanut Seijan alaisena, pitänyt muutama välivuoden lasten ollessa pieniä ja palannut sitten Saaran uudistettuun studioon töihin. Siitä oli jo yli kymmenen vuotta. Tuolloin hänen miehensä oli eräänä päivänä ilmoittanut haluavansa erota, ja Riina-Mari oli avioehdon myötä jäänyt liki tyhjän päälle. Kaikki omaisuus oli ollut miehen nimissä, eivätkä elatusmaksut riittäneet aikaisempaan elintasoon. Niinpä unelma hyvän vaimon ja äidin roolista oli kuivunut kasaan, ja Riina-Mari oli palannut studioon ja oman perheen sijaan alkanut kuvata vieraita ihmisiä. Olin nähnyt hänet ohimennen,

kun olin käynyt tervehtimässä Saaraa Helsingissä piipahtaessani. Vasta aloitettuani täällä kuvaajana olin ollut tekemisissä hänen kanssaan enemmän, mutta mitenkään läheisiä emme olleet. Hän piti henkilökohtaiset asiat itsellään, ja vain harvoin jompikumpi hänen lapsistaan oli piipahtanut studiolla tapaamassa häntä.

– Tyylikäs kuori, Saara oli kerran analysoinut häntä. – Katkeria tunteita roppakaupalla pinnan alla. Hänen pitäisi unohtaa mennyt ja heittäytyä miesvirran vietäväksi.

Siihen Riina-Mari ei pystynyt. Niin kauan kuin lapset asuivat kotona, hänellä oli merkitystä, mutta mitä näiden lähdettyä. Alkaisiko hän lipittää viiniä iltojensa iloksi? Lipittikö jo? Se oli juolahtanut mieleeni, kun olin ihmetellyt hänen aamuisia meikkaushuoneessa viipymisiään. Saaralle en kuitenkaan ollut puhunut huomioistani mitään. Hän olisi voinut aiheuttaa tuhoa nostamalla kissan suin päin pöydälle.

– Millaisia kuvia otit eilen? Lasse kysyi. – Puhuit jotain Korkeasaarella käynnistä.

– Pampa-aguteja seurasin, mutta en saanut niistä tarkkoja kuvia. Ne ovat niin nopeita.

– Jyrsijöitä?

Nyökkäsin, mutta tarkemmat yksityiskohdat jäivät kertomatta, sillä Riina-Mari tuli kuittaamaan itsensä ulos. Hän oli menossa kuvaamaan erään yrityksen henkilöstöä nettisivujen uutta ilmettä varten. Kyse ei ollut pönäköistä poseerauksista, vaan työntekijät esittäisivät työpisteillään millaisia hommia itse kukin teki. Sen tapaisista kuvauksista pidin, mutta Saara oli nakkittanut tämän työn Riina-Marille.

– Älä sure, Lasse lohdutti. – Kyse oli hautaustoimistosta.

– Ihan varmaan juu. Se olisi kyllä sopinut minun makaaberille luonteelleni, virnistin.

Lasse naurahti ja syventyi exceleihin. Koska minua ei tarvittu, päätin tehdä kierroksen tehtaan näyttelytiloissa. Minäkin voisin järjestää kuvistani näyttelyn siinä kuin jewel, minulla oli tuhansia kuvia luonnosta ja eläimistä, rapistuneista rakennuksista ja hylätyistä maataloista. Vaikeus olisi valita niistä sopiva kokonaisuus.

Mitään erityistä ei sillä kertaa osunut gallerioissa silmiini, kevätesittelyt vetivät viimeisiään ja kesää valmisteltiin. Päädyin seuraamaan Tanssin talon rakennustöitä, jotka hankaloittivat sisäpihalla liikkumista. Kännykkäni pärähti, ja näin ruudussa Seijan nimen. Huokaisin, mutta koska en ollut jutellut hänen kanssaan hetkeen, istuin läheiselle penkille ja vastasin.

– Onko Saara kunnossa? isotäti kysyi ensimmäiseksi.

Mikä pahan tappaisi, ajattelin, mutta ääneen vakuutin hänen voivan hyvin ja olevan kiireinen niin kuin aina. Seija tuhahti ja käski minun kertoa tyttärelleen, että odotti tietoja perinteisestä kesäristeilystä.

– Mihin ja milloin? Seija tiivisti.

Seijalla oli pinttymä siitä, että kerran kesässä hänen ja Saaran piti viettää äiti-tytär-laatuaikaa laivalla, jolta Saara ei päässyt häntä pakoon. Saaralle matkat olivat silkkaa kärsimystä. Seija istui yökerhossa pikkutunneille Saaran seurana, shoppaili tämän kanssa ja laivan ankkuroiduttua raahasi Saaran kierto-käynneille. Kerran he olivat käyneet Karibialla, ja isolla loistoristeilijällä Saara oli onnistunut monesti eksyttämään Seijan seurastaan. Sama ei ollut enää onnistunut Välimeren kierroksilla, joilla alukset olivat olleet osittain vanhoja ruotsinlaivoja. Painajaismaisoin kokemus Saaralle oli kuitenkin ollut kahden-toista päivän vuonoristeily Norjan Bergenistä Kirkkoniemelle ja takaisin. Seija oli säästäväinen ja varannut heille edullisen hytin, eikä Saara ollut saanut vaihdettua sitä isompaan nähtyään

tilat. Sardiinipurkiksi Saara oli kuvaillut hyttiä ja näyttänyt siitä kuvia, jotka olivat saaneet katsojat ahtaan paikan kammon valtaan. Hidas eteneminen, pysähdyksiä kylissä tämän tästä ja maisemista kaakottavat amerikkalaisturistit olivat saaneet Saaran miettimään pakoa ja lentämistä kotiin. Sisulla ja samppanjalla hän oli kestänyt reissun, mutta sen jälkeen vain lähivedet olivat tulleet kyseeseen. Tukholma, Tallinna, Riika ja Itämeren risteilyt Pohjois-Saksaan olivat olleet kohteita viime vuosina.

– Hansaristeily Bremeniin ja Hampuriin on mielessäni, Seija sanoikin. – Jokiristeily Reinilläkin voisi olla kiinnostava.

– Kerron Saarelle, lupasin.

Seija sanoi odottavansa yhteydenottoa Saaralta ja alkoi kertoa suvun viimeaikaisista tapahtumista. Eräs pikkuserkku oli menossa naimisiin parin viikon kuluttua, ja Seija oli luvannut kuvata häät. Huokaisin mielessäni helpotuksesta, ettei minua värvätty paikalle. Pikkuserkku oli minulle etäinen, eikä keikka pelkällä ruokapalkalla pitkän matkan taa innostanut. *Oathan kameran mukaan* oli lause, joka sai minut aina varuilleni kutsuissa suvun tilaisuuksiin.

Seijan puhellessa näin kahden miehen seisahtuneen seuraamaan Tanssin talon rakentamista. He olivat arkkitehtejä, joilla oli toimisto D-rapussa. Heillä ei ollut mitään tekemistä rakennustyömaan kanssa, mutta totta kai iso taideyhteisön projekti kiinnosti heitä. Vanhempi miehistä oli ruudulliseen pukuun sonnustautunut tanakka partasuu, nuorempi oli hoikempi ja pukeutunut farkkuihin, t-paitaan ja pikkutakkiin. Olin tavannut heidät käydessäni katsomassa erään kuvittajan näyttelyn samaisessa rapussa. Tanakka mies oli tullut ostamaan lapsilleen taiteilijan kuvakirjoja, ja nuorempi oli tutkinut telineessä olleita postikortteja. Minä olin katsellut kirjojen kuvitusten vedoksia, joita taiteilija oli kehystänyt ja ripustanut seinille. Ne